

EUXOA DISTINGUENDA LED., 1857, NA ÚZEMÍ ČESKOSLOVENSKA (LEP. NOCTUIDAE)
EUXOA DISTINGUENDA LED., 1857, IN DER TSCHECHOSLOWAKEI (LEP. NOCTUIDAE)

Kristian K r u š e k

V seznamu evropských můr (*2) je rod Euxoa zastoupen celkem 35 druhy z nichž 10 se podle literárních údajů (*3, *6, *8, *9, *10, *11, *12) vyskytuje na území ČSSR. (Euxoa vitta ESP., E. obelisca SCHIFF., E. tritici L., E. nigricans L., E. temera HB., E. hastifera DZL., E. aquilina SCHIFF., E. decora SCHIFF., E. birivia SCHIFF., E. recussa HB.).

Obtížná determinace podobných a v kresbě velmi variabilních druhů, rodu Euxoa, komplikovaná navíc rozsáhlou synonymikou v názvosloví jednotlivých druhů je příčinou toho, že mezi příslušníky fauny Československa nejsou uváděny některé druhy známé ze sousedních států (Maďarska, Rakouska a Polska).

Pro studium variability genitálií rodu Euxoa, zejména pak skupiny aquilina - tritici, jsme v průběhu let 1965-1975 nashromáždili celkem 1640 kusů příslušníků rodu Euxoa z Čech, Moravy a Slovenska. V tomto materiálu byly zjištěny dva exempláře Euxoa distinguenda LED., druhu z území ČSSR dosud neuváděného.

P o p i s :

Hlava je pokryta šedými chloupky s malou příměsí šupinek. Na hrudi převládají šupinky. Barva předních křídel je proměnlivá od světle šedé, nebo žlutavě-šedé do tmavo-hnědé. Kostální okraj je světlý, kresba jasná a ostrá. Klínovitá skvrna široká, velká, uvnitř světlejší než barva křídla, černě obroubená. Kruhovatá skvrna je malá, oválná, světle šedá až bílá, někdy otevřená do kostálního kraje se kterým splývá. Ledvinovitá skvrna je velká, úzká, z vnější strany slabě prohloubená, světle šedá nebo žlutavá s černou obrubou. Přední křídla krátká, značně široká. Na předních křídlech v prodloužení čípkovité skvrny se táhne světlý proužek až k vnějšímu okraji křídla. Nad anální žilkou, ve středním poli, je tenká, černá čárka, rovnoběžná se spodním okrajem křídla. Rozpětí křídel 30-35 mm. (*1, *4, *5, *7, *13.) Zadní křídla jsou čistě bílá nebo trochu tmavší na vnějším kraji (u E. distinguenda f. astřálerii CRTI.) měsíčkovitá skvrna je slabě zratelná, trásně bílé. Tykadla ♂ jsou hřebenovitá, s tenkými, značně dlouhými články hřebínku. Kopu-

(* odvolání na literaturu podle pořadí v seznamu.)

lační ústrojí ♂ - valva, je slabě dorzálně prohnutá a směrem k vrchní části se nepatrně zúžuje. Vrchní výčnělky harpy jsou jen o málo kratší než dolní. Pravá i levá polovina kopulačního ústrojí ♂ jsou symetrické. (Viz obr. 1 a 2) (*13.).

Od Euxoa aquilina, habituelně nejpodobnějšího evropského druhu, se odlišuje :

- 1/. Rozpětí křídel : E.distinguenda LED. 30 - 35 mm.
E.aquilina SCHIFF. 32 - 36 mm.
- 2/. Tykadla ♂: E.distinguenda LED., hřebenitá, silně obrvená, články tykadla tenké, značně užší než délka výrůstků hřebínku.
E.aquilina SCHIFF., pilovitá, hustě obrvená, délka článku tykadla je stejná jako jeho šířka.
- 3/. Přední křídla u E.distinguenda LED. jsou krátká, značně široká, u E.aquilina SCHIFF. jsou užší a delší. (Foto č.1.)
- 4/. Ledvinovitá skvrna: E.distinguenda LED., velká, úzká a z vnější strany slabě prohloubená.
E.aquilina SCHIFF., velká, úzká z vnější strany silně prohloubená.
- 5/. U Euxoa distinguenda LED. je nad anální žilkou černá čárka, která u druhu E.aquilina chybí.

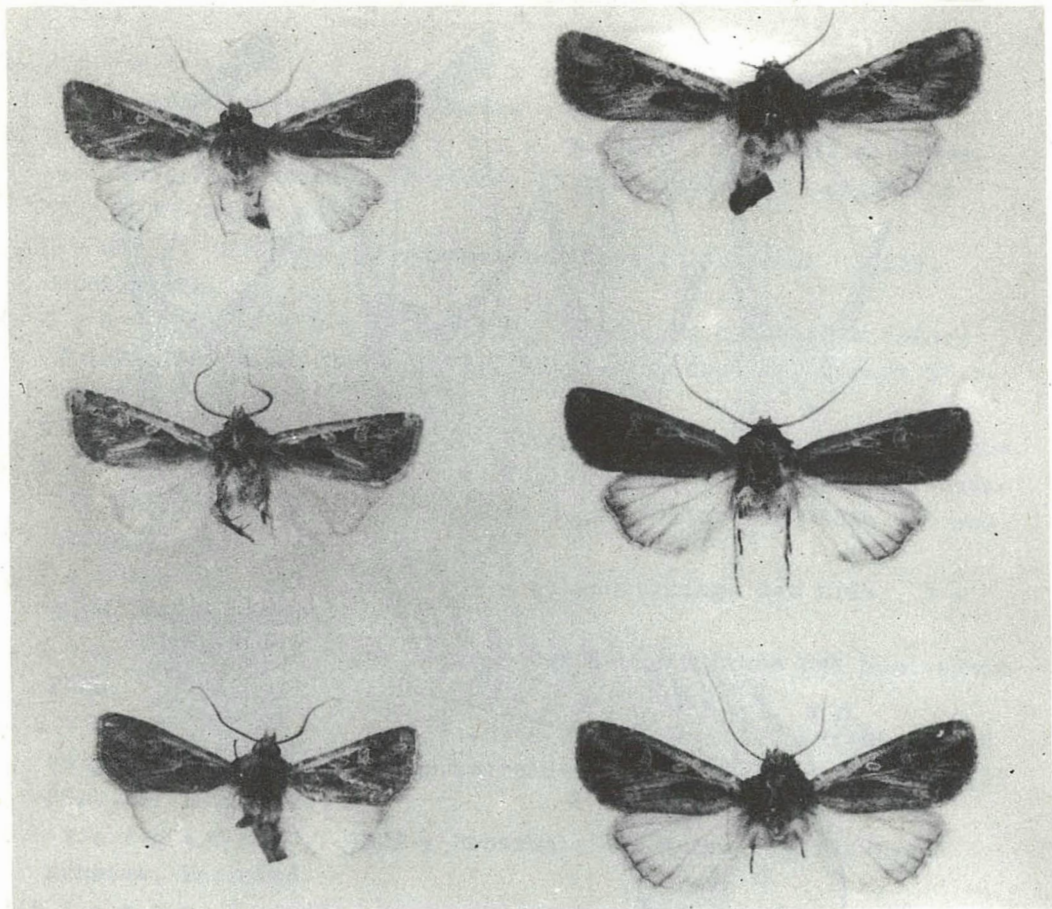
Výskyt druhu E.distinguenda LED. na území ČSSR bylo možno očekávat s ohledem na zprávy o jeho dosavadním rozšíření v Maďarsku, Rakousku a Polsku. Přestože je tento druh v ČSSR zřejmě vzácný a omezený na nejteplejší oblasti státu, je nepochybně trvalým příslušníkem naší fauny.

Materiál Euxoa distinguenda LED. z území ČSSR: Slovakia - Štúrovo 9.9.1967 ♂ J.Fajt lgt.; Moravia - Lednice 15.9.1969 ♂ Kr.Kružek lgt.

Děkuji za zapůjčení materiálu a poskytnutí potřebných údajů ke studiu J.Fajtovi, I.Novákovi, V.Felixovi, V.Pavelčíkovi, J.Šmelhausovi, V.Rennerovi, L.Traxlerovi a F.Vichrovi.

Z u s a m m e n f a s s u n g

In dem zum Studien der Variabilität der ♂ und ♀ Genitalien der Arten der Gattung Euxoa, besonders der aquilina - tritici Gruppe gesammelten Material, wurden zwei Exemplare der aus Tschechoslowakei Gebiet nach nicht angegebenen Art Euxoa distinguenda LED. festgestellt.

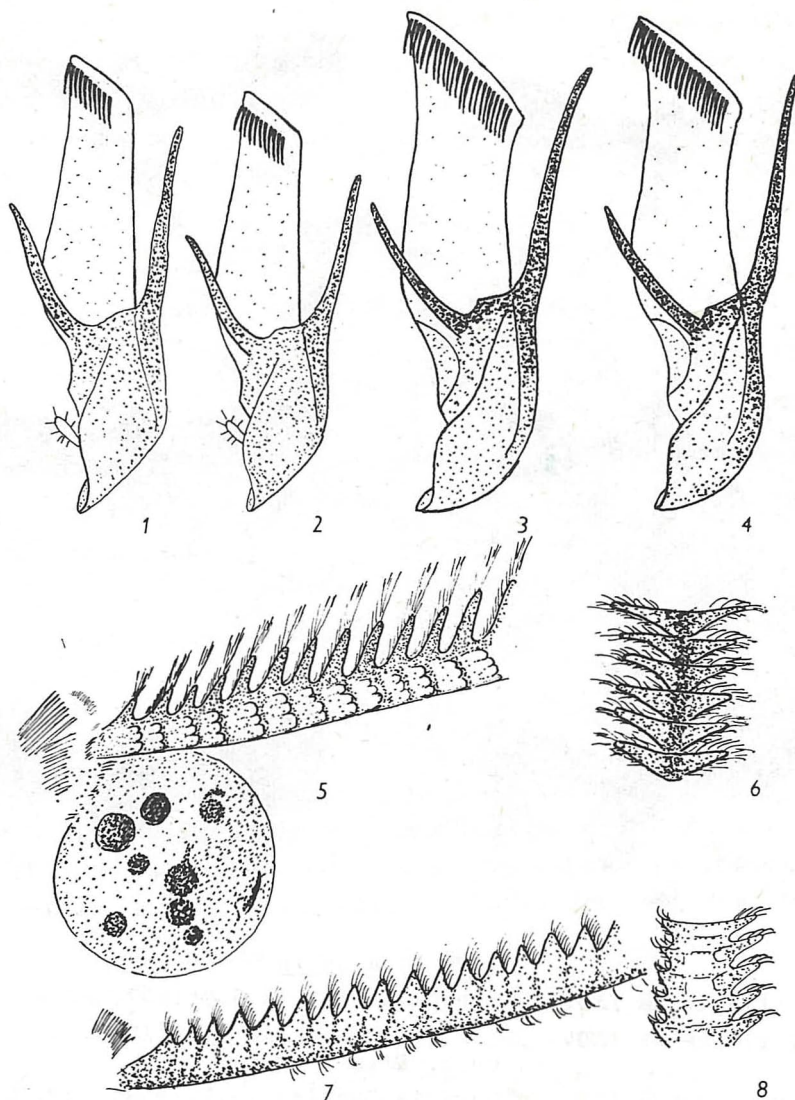
Levá řada shora

1. E.distinguishedna LED., ♂ Slovakia-Štúrovo 9.9.1967, lgt. & coll. J. Fajt.
2. E.distinguenda LED., ♂ Jugoslavia-Ochrid 13.9.1937, lgt. Bukuwky, coll. Kr.Krušek.
3. E.distinguenda LED., ♂ Moravia-Lednice 15.9.1969, lgt. & coll. Kr.Krušek.

Pravá řada shora

4. E.aquilina SCHIFF., ♂ Bohemia-Srbsko 8.8.1974, lgt. & coll. V. Renner.
5. E.aquilina SCHIFF., ♂ Moravia-Klentnice 18.6.1974, lgt. & coll. V. Renner.
6. E.aquilina SCHIFF., ♂ Bohemia-Karlštejn 15.7.1963, lgt. & coll. V. Renner.

(1-č.prep.g.108, 2-č.prep.g.29, 3-č.prep.g.77,
4-č.prep.g. 60, 5-č.prep.g.90, 6-č.prep.g.64.)

1. *E.distinguenda* LED., ♂, valva, (Slovakia-Štúrovo 9.9.1967 prep.g.108)
2. *E.distinguenda* LED., ♂, valva, (Jugoslavia-Ochrid 13.9.1937 prep.g.29)
3. *E.aquilina* SCHIFF., ♂, valva, (Bohemia-Srbsko 8.8.1974 prep.g.60)
4. *E.aquilina* SCHIFF., ♂, valva, (Moravia-Klent nice 18.6.1974 prep.g.90)
5. *E.distinguenda* LED., ♂, tykadlo pohled shora, (prep.g.29)
6. *E.distinguenda* LED., ♂, tykadlo pohled sdola, (prep.g.29)
7. *E.aquilina* SCHIFF., ♂, tykadlo pohled shora, (prep.g.60)
8. *E.aquilina* SCHIFF., ♂, tykadlo pohled sdola, (prep.g.60)

L i t e r a t u r a

1. F o r s t e r W., W o h l f a r t T.A., 1971 : Die Schmetterlinge Mitteleuropas, IV. Eulen. Stuttgart.
2. H e i n i c k e W., H a r t i g F., 1973 : Systematische verzeichnis der Noctuiden Europas. (Lep.Noctuidae,) Entomologica 9 : 187 - 214, Bari.
3. H r u b ý K., 1964 : Prodnromus Lepidopter Slovenska, MČSAV, Bratislava.
4. K o s t r o v i c k i A.S., 1959 : Klucze do oznaczania owadów Polski, Warszawa, Czesć XXVII, Motyle-Lepidoptera, Zeszyt 53 b-Sówki - Noctuidae.
5. K o ž a n č i k o v I., 1937 : Fauna SSSR T.XIII.vyp.3, Leningrad.
6. N o v á k I., S p i t z e r K., 1973 : Drei Arten aus der Familie Noctuidae (Lep.) neu für die Tschechoslowakei. Acta entomol. bohemoslovaca, 70 : 408 - 414.
7. S e i t z A., 1938 : Die Grosse - Schmetterlinge der Erde, 3 + Supp. 3, Stuttgart.
8. S k a l a H., 1936 : Zur Lepidopterenfauna Mährens und Schlesiens, Brün.
9. S t a r ý J., M a r e k J., 1966 : Příspěvek k faunistice mřivitých Československa (Lep.Noctuidae) Zprávy Čs.spol.entomol.při ČSAV, 2 : 77 - 92.
10. S t e r n e c k J., 1929 : Prodnromus der Schmetterlingsfauna Böhmens, Karlsbad.
11. W i c h r a J., 1949 : Nová naleziště vzácnějších motýlů v Čechách. Čas. Čs.spol.entomol. 46 : 173 - 180.
12. W i c h r a J., 1969 : Euxoa vitta ESP., vzácná mřira pražského okolí a Euxoa hastifera DONZ., nový druh pro Československo. Zprávy Čs.spol.entomol.při ČSAV, 5 : 81 - 82.
13. Z o l o t a r e n k o G.S., 1970 : Podgryzajuščije sovky západnoj Sibiri, Novosibirsk.

Adresa autora (Anschřift des Autors) :

Ing. Kristian Krušek, Kukučínova 1148, 142 00 Praha 4 - Krč,
telefon 4298133.